

Letnik III.

Št. 34.

Ilustrirani Glasnik

Letno stane 8 K (ena številka 20 vin.), za Nemčijo 10 K, za druge države in Ameriko 13 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katoł. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravništvo.

Izhaja ob četrtnih

26. aprila 1917

MATI

Podčastnik Prišibejev.

Spisal Anton Čehov.

Podčastnik Prišibejev! Obtoženi ste, da ste dne tretjega septembra tega leta razžalili policijskega postajevođjo Šigina, občinskega predstojnika Aljapova, policijskega slugo Jefimova, od policije za pričo poklicana privatnika Ivanova in Gavriloiva in še šest drugih oseb. Obtoženi ste, da ste jih razžalili z besedami in dejanjem; trije izmed teh so bili razžaljeni pri izvrševanju službenih dolžnosti. Ali pripoznate krivdo?

Prišibejev, kozav podčastnik zoprnega obraza, je del roke ob robova hlač in odgovoril s piskajočim glasom, kot bi imel zadrženo grlo; vsako posamezno besedo je odsekal ostro, kot bi poveljeval: »Vaše blagorodje, gospod mirovni sodnik! Jaz nisem kriv, ampak vsi ostali. Cela stvar se je zgodila vsled mrtvega trupla, Bog mu daj mir in pokoj! Jaz sem šel na tretjega na izprehod s svojo ženo, mirno in kakor se spodobi. Kar zagledam, da stoji na breĝu polno vsakovrstnega ljudstva. »S kako pravico so se ljudje zbrali?« sem si dejal. S kakšnim namenom? Kaj je pisano v postavi, da naj hodijo ljudje v gruĉah?! Zaklical sem tedaj: »Pojte vsaksebi! in sem začel razganjati ljudi, da bi se razdelili in šli domov ter sem ukazal policijskemu slugi, naj jih razčene s palico...«

»Dovolite, toda Vi niste policijski vodja ali občinski predstojnik! Ali je Vaša stvar ljudi razganjati?«

»Ni njegova stvar, ni!« se je slišalo iz vseh kotov sodne dvorane. »Nobenega rajma ni ž njim, Vaše blagorodje. Že petnajst let nas muči. Odkar so ga odstavili in se je priselil k nam, nam je uteči. Vse tiranizira!«

»Res se tako vede, Vaše blagorodje,« se je oglasila stara priča. »Vse toži o njem. Ni mogoče izhajati z njim. Če imamo procesijo s svetimi podobami, ali se vrši vesela svatba ali sploh kaj takega, je že zraven in vpije ter razsaja — neki poseben red bi rad vpeljal. Otroke vleče za ušesa; na ženske pazi, da se jim nič ne zgodi, kot bi bil njih očem... Že ponovno je šel od hiše do hiše in prepovedal prepevati pesmi ter ukazal, da ne sme goreti nobena luč. On pravi: »Ni postave, ki bi se oglasila, da se sme peti pesmi.«

»Počakajte; še boste poklicani, da poveste vse,« je dejal mirovni sodnik. »Naj nadaljuje Prišibejev. Nadaljujte Prišibejev!«

»Kot ukazujete!« je nadaljeval Prišibejev ostro. »Vaše blagorodje se je blagovolilo izraziti, da ni moja stvar razganjati ljudi... Dobro... Toda če se zgodi nered? Ali je dovoljeno, da delajo ljudje nered? V kateri postavi je zapisano, naj se da ljudem prosto voljo? Tega jaz ne morem dovoliti. Če bi jih ne razganjal in držal v strahu, kaj bi se zgodilo? Nihče ne pozna odredb; v celi vasi, lahko rečem, Vaše blagorodje, sem sam, ki vem, kako naj se dela z ljudmi nižjega stanu, jaz sam vse razumem, Vaše blagorodje! Jaz nisem nikak kmet, jaz sem podčastnik; v Varšavi sem bil v garniziji. Ko sem bil odpuščen, sem bil ognjegasec. Od tam sem šel radi bolehnosti in sem bil več nego dve leti na klasični gimnaziji za vratarja... Jaz poznam odredbe. Kmet pa je neumen človek; on ne razume ničesar

in je dolžan slušati me; ker... to je v njegovo dobro. Vzemimo n. pr. to, kar se je dogodilo... Jaz sem razganjal ljudi, na breĝu pa je ležalo truplo utopljenca.

»Po kateri postavni določbi leži tu?« sem vprašal. »Ali je to red? Ali policijski vodja ne vidi tega? Zakaj,« sem dejal potem, »ti postajevođja, ne naznaniš tega oblasti? Mogoče, da se je tale človek sam utopil, ali pa se skriva za vsem stvar, ki diši po Sibiriji. Morda se je zgodil umor...« Toda policijski vodja me ni niti slišal, ampak je kadil cigareto.

»Kje se je vzel ta poveljnik?« je dejal. »Mi že tudi brez njega poznamo naše službene dolžnosti.« — »Ne poznaš jih,« sem mu dejal, »če stojiš tu in se ne zmeniš za nič.« »Že včeraj sem naznanil vse deželnemu komisarju,« je dejal. »Pa čemu ravno deželnemu komisarju,« sem vpra-

Arz pl. Straussenburg, novi načelnik generalnega štaba.

šal. »V katerem paragrafu postavnih določb stoji to? Ali mora pri takih stvareh, če se kdo utopi ali obesi, deželni komisar kaj storiti? Tu gre za kriminalno, civilno pravno zadevo,« sem dejal. »O tem se mora obvestiti preiskovalni sodnik in sodišče. Najprvo pa,« sem dejal, »moraš sestaviti zapisnik in poslati gospodu mirovnemu sodniku.« Toda on, postajevođja je samo poslušal in se smejal. Kmetje istotako. Vsi so se smejali, Vaše blagorodje. To lahko izjavim pod prisego. Ta tu se je smejal, ta tu, in Šigin se je tudi smejal.

»Kaj kažete zobe?« sem dejal. Postajevođja je še rekel: »Mirovni sodnik nima pri tem nič opraviti! Ravno te besede je rabil; meni je postalo vroče. Postajevođja, ti si vendar rekel to,« se je obrnil na policijskega načelnika Šigina.

»Da, to sem dejal.«

»Vsi so slišali, da si se tako izrazil

pred nižjim ljudstvom. »Mirovni sodnik nima pri tem ničesar opraviti.« Vsi so slišali; ravnotako si dejal... »Ob tem sem se razgrel, Vaše blagorodje. Bil sem, kot bi me bil kdo udaril.«

»Ponovi,« sem dejal, »ponovi ravnotako, kot si dejal!« In ravno te besede je ponovil še enkrat... Stopil sem do njega. »Kaj?« sem dejal, »ti se upaš kaj takega reči o mirovnem sodniku? Ti si postajevođja in nastopaš proti oblasti? A? Ali ne veš,« sem dejal, »da te mirovni sodnik lahko naznani na gubernacijsko orožniško poveljstvo radi tvojega neprimernege vedenja? In ali veš, kam te lahko gospod mirovni sodnik prestavi radi takih besed?« Nato je dejal občinski predstojnik: »Mirovni sodnik ne more dajati odredb preko mej svoje službe. Samo za manjše stvari je on tu! Tako je dejal; vsi so slišali...«

»Kaj,« sem dejal, »ti zabavljaš čez oblast? To je že čez mero,« sem dejal, »še neprijetno ti bo, prijatelj.« Poprej v Varšavi ali na klasični gimnaziji sem takole napravil: Kakor hitro sem slišal kake take besede, sem pogledal na cesto, če ni orožnik v bližini. »Pridite sem, gospod orožnik,« sem zaklical in mu naznanil vse. Toda tu na vasi, komu naj tu povem?...

Zolč mi je prekipel. Bil sem ogorčen, da je ljudstvo dandanes tako samovoljno in neposlušno, kar presega že vse meje — in... No, naravno, ne trdo, ampak tako, kot je prav, sem storil, da bi se ne upal več govoriti o Vašem blagorodju takih besed... Postajevođja se je postavil za občinskega predstojnika. Raditega sem obračunal tudi z njim... Potem je šlo dalje... Pri tem sem se bil sicer nekoliko razgrel, Vaše blagorodje; toda saj ne gre brez palice. Če se neumnega človeka ne tepe, obteži si lastno dušo z grehi. Posebno, če je kdo zaslužil... če je neredno...

»Dovolite! Da pazijo na nered, so postavljeni ljudje. Zato je postajevođja, zato je tu župan, policijski sluga...«

»Postajevođja ne more paziti na vse. Poleg tega ne razume vsega, kot razumem jaz...«

»Toda, pustite si dopovedati vendar, da to nikakor ni bila Vaša zadeva...«

»Kako? Zakaj bi ne bila moja stvar? Ta bi bila lepa... Ljudje delajo nered in to bi ne bila moja stvar.« Ali naj jih hvalim za to, a? Pritožili so se, da ne pustim peti pesmi... Kaj pa je dobrega na pesmih? Namesto, da bi delali, pojejo... Navzeli so se mode, sedeti zvečer pri luči. Spati naj bi šli. Kaj pa tu delajo? Zabavajo se, govore in se smejajo! Jaz sem si vse napisal!

»Kaj ste si napisali?«

»Kdo sedi pri luči.«

Prišibejev je potegnil iz žepa omazan papir, nadel si naočnike in pričel brati: »Nekateri kmetje sedijo zvečer pri luči: Ivan Prohorov, Sava Mikiforov, Peter Petrov. Vdova Šustrova živi v nepostavni pregrešnosti s Senyonom Kislovom. Ignat Zverčok se peča s prerokovanjem, njegova

žena Mavra je čarovnica; ona hodi tuje krave molst...»

»Dosti!« je dejal mirovni sodnik in zaslišal priče.

Podčastnik Prišibejev je potisnil naočnike na čelo in je gledal začudeno mirovnega sodnika, ki očitno ni držal z njim. Njegove nazvun stoječe oči so se pričele svetiti; njegov nos je postal živo rdeč. Pogledal je mirovnega sodnika in priče in ni mogel razumeti, kako da je mirovni sodnik tako razburjen in zakaj prihaja iz vseh kotov sodne dvorane zdaj mrmranje in zdaj pritajen smeh. Ta obsodba mu je bila nerazumljiva: mesec zapora.

»Zakaj?« je dejal in prostrl roke v nerazumljivem začudenju. »Po kateri postavi?«

Zazdelo se mu je, da se je svet predrugačil in da ni mogoče več živeti. Težke, tlačne misli so legle nanj. Ko pa je stopil iz sodniškega poslopja in je videl kmete, ki so stali v gručah in govorili, je položil iz navade, ki se je ni mogel iznebiti, roke ob hlačne šive in vpil z ostrim, jeznim glasom: »Pojdite narazen, kanalje! Kaj se drenjate! Marš domov!«

Siromaki.

Poljski spisal Vladislav Reymont; preložil Al. Benkovič.

(Dalje.)

Deklice so nalašč pričele moliti očenaš, on pa si je iz veže prinesel povese slame ter jo razstlal med pečjo in posteljo, ugasnil svetiljko, se ogrnil s kožuhom in legel.

Molk je legel po sobi, pretrgan samo od enakomernega dihanja otrok in tihega ihtenja.

»Marička!« je rekel čez dalje časa, ko je slišal plakanje. »Kaj ti je, hčerka?«

»Nič očka, samo to me boli, da smo tako revni, ko vendar nikomur nismo storiili nič žalega.«

»Tiho, hčerka, ne jokaj! Gospod župnik nam je obljubil pomoč in govoril tako lepo, da nam usmiljeni Jezus mora preložit; dobil bom kako delo, to nam pomaže iz bede. Ne boj se, dobri Bog ni jezen, ampak dobrotljiv.«

Spomenik ruskega osvoboditelju izpod turške vlade I. 1877 Mihajlu v Bukarešti na Romunskem.

Utihiilo je znova, jok je prenehal, samo cvrček, vzbujen od toplote, je škripal glasneje, včasih je zapokalo oglje v peči in razlivalo čedalje bledejšo rožnato svetlobo v temo, čedalje globokejša tema in zapanost je polnila sobo.

»Marička, ali spiš?«

»Saj ne morem; spanec mi je pobegnil nekam daleč, komaj zaprem oči, se mi zdi, da mati pred mano stoji, sedaj zopet gospa, krasno oblečena, gre in kaže name z prstom, ali pa tisti pujsek, ki ste ga prodali, kriči za steno.«

»Izmoli očenaš, hčerka; samo od gladu prihajajo take sanje v glavo. Jutri pojdemo v gozd, morda se bo dalo sekati drv.«

»Ne bo mogoče. Teta Adamova je rekla, da ni mogoče priti v gozd niti po cesti niti po stezi, tako je zasneženo. — Klomb je pravil, da hoče lesni pisar po desetici plačati več, samo če bi ljudje mogli delati.«

»Ali gre kdo iz vasi?«

»Kako bi šel, ko je tak sneg, da nisem mogla iz njega, ko sem šla po drva.«

Zopet sta umolknila. Mimo je šel vlak, da se je kočja pričela tresti in v stenah je grozno škripalo, potem pa je bilo slišati slabe glasove železniških piščalk.

Vse je utihnilo, samo skozi okno je prihajal gluhi šum lesa in suho žvižganje vetra. Tomaž ni mogel zaspiti; premetaval se je z ene strani na drugo in nekaj težko premišljeval.

»Marička, ali bi šla služiti, hčerka?« je vprašal tiho in s težavo.

»Pojdem, ako boste rekli, očka — samo to je — jaz bom imela boljše, vam pa se ne olajša nič.«

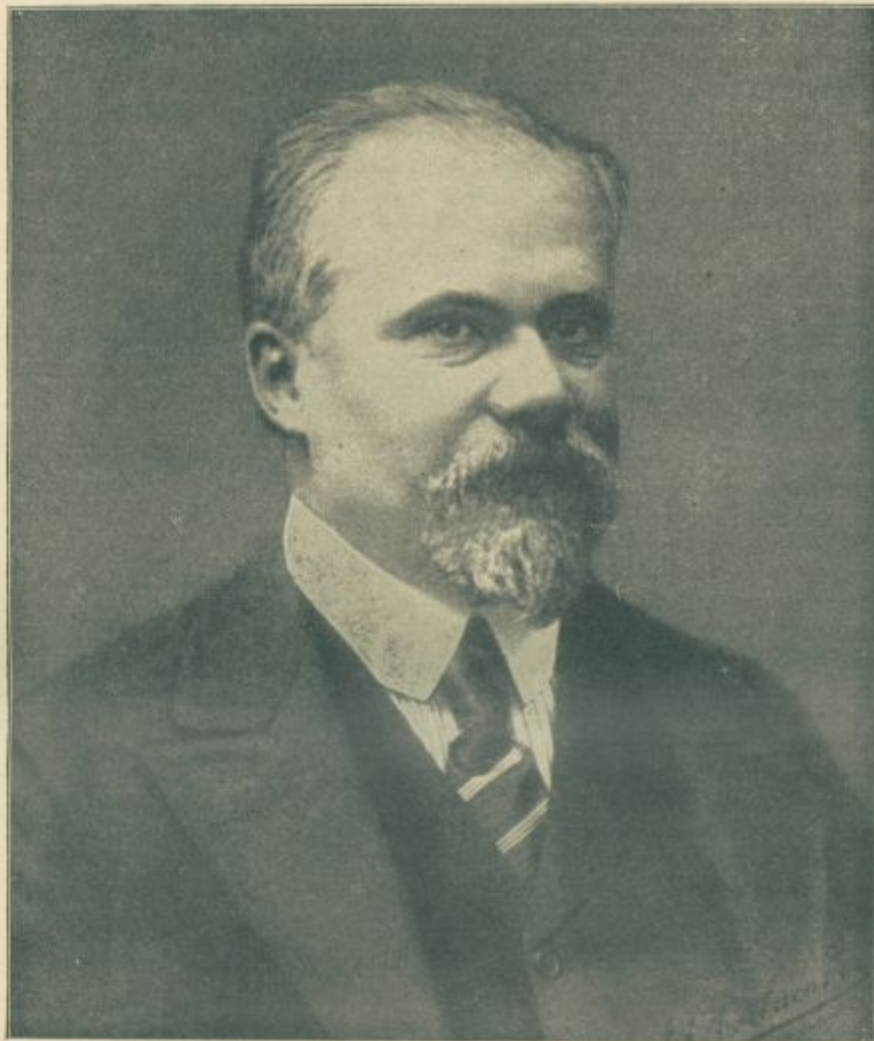
Tomaž ni odgovoril in kmalu sta zaspala.

Drugi dan se je isto pot vleklo, pomanjkanje, ki jih je pritiskalo s čedalje ožjim krogom.

Opoldne so snedli ostanke včerajšnjega kruha in kaše.

Tomaž je samo otrokom gledal v oči, jih gladil po glavah, a ni rekel nič, ker mu je obupanost divjala v duši. Plazil se je okrog kočje kakor v sanjah; sekal je drva, obtesaval kole, se napravljaj nekam, gledal za vlaki, ki so vozili mimo nedaleč odtod; ob urah, ko je sicer odhajal v službo, je hodil ven tudi sedaj, šel naglo do proge in se še hitreje vračal, kajti bridko se je zavedal, da nima kam iti in po kaj!

Toliko let hoje v krogu svoje službe je zapustilo v njem globoko sled — ni si vedel ne svetovati, ne pomagati. Izgubil je bil prosto zavest, ne vedoč, kako bi sedaj živel dalje — brez službe in brez

Poincare, predsednik francoske ljudovlade.

svoje zemlje. Prej mu ni bilo treba na prav nič misliti samemu, kajti šestnajst let je mislila zanj rajnka žena, pred njo pa ljudje, pri katerih je služil. Bil je eden izmed tistih ljudi, katerim mora končno kdo reči: pojdi tja, naredi to — misli tako; tja tudi gre, to naredi, a sedaj je padel naj trud mišljenja skupaj z bedo, tako da se je vil v brezmoči in ničesar ne uganil. Sila je režala vanj zobe in mu grizla otroke — on pa je posedal cele dneve, brez misli, vtopljen sam v sebe in si ni vedel svetovati. K ljudem v vas ni hodil prosit, ker mu to niti ni hodilo na misel. Celó življenje je moral za vsak kosček kruha trdo delati, moral si ga je pridobiti s krvjo in nikdar mu ničesar ni prišlo zastonj — še takrat, kadar je mislil samo na delo. A delati ni bilo kje — padel je izmučen.

Šele včeraj mu je v krčmi prišlo na misel, da bi sekal drva; in stara Jaguštica mu je svetovala, naj se obrne na župnika za pomoč.

Popoldne, ko je bil mrzav nekoliko odnehal, je vzel sabo Maričko in šla sta v zaseko, kjer so ležale jeseni posekane skladovnice drv, a tako zasute s snegom, da je bila cela preseka ena sama z beloto slepeča ravnina.

»Marička, ali bova zmogla?« je šepetal Baran, praskajoč se po glavi.

»To je pasja zima!« je zlovilno zagodrnjala deklica, ko se je z lopato udrla v sneg.

Molče sta se lotila odkopavanja smrek.

Goreče sta se lotila dela. Tomaž je delal za štiri, Marička pa je z nekako ljuto strastjo kopala neumorno, ne zmeneč se za pot, ki ji je zalival oči, niti za utrujenost, ki se je je kmalu lotila. Lotila sta se tega snega kakor zavistnega sovražnika,

kakor posebnosti vse svoje bede, in kopala sta ga z lopatami z divjo, trdokorno kmetsko trmo. Sneg je bil zmrzel in trd skoro kot led, tako da ga je bilo le z velikim trdom mogoče odkopavati z železnimi lopatami; delo je šlo počasi izpod rok in ta odpor ju je kar razkačil. Tomaž je slekel kožuh, ostal samo v košulji in slep za vse krog sebe kopal besno — debela košulja mu je na plečih potemnela od potu, snel je tudi kučmo, tako da so se mu lasje kot razmršeno povese strelj ob vsakem udaru.

»Kljubujuš, mrcina!« je zagodrnjal včasih z jezo le in izmučeni obraz, grozen od trme, mu je migal nad snegom kot krvavo-višnjeva maroga. Marička je včasih malo sedla, da bi se oddahnila in odpočila, a takoj se je zopet dvignila in ljuto znova kopala belo plast.

In les, bel od sile snega na vejah, je stal naokrog kot strma stena. Bil je tih in miren, kakor bi bil utopljen v zimsko spanje. Včasih je samo kaka veja zahreščala pod težo in slap bele moke se je vtil na zemljo, krokarji so zleteli preko gozda s krakanjem, zdaj je zopet cela tolpa srak padla na razgaljene posetve, se gugala na vejah, bila s perutnicami in kričala, kakor bi se norca delala iz Tomaža:

»Norec Baran, norec!« in kričala je tako, da se je Tomažu to res zdelo posmehovanje — zagrabil je kos snega in ga zagnal — in znova je nastala tišina, polna slepečih bleskov snega in solnca, trgana samo od žvenketa lopat, žvižganja proč metanih kosov snega in hropečega, težkega oddihavanja kopačev.

Ure so počasi potekale in les je nevidno pričel temneti, se oblačiti v višnjevo-rdeče megle zahoda, potem je počrnel in tiho vsrkal vase mrak, ki se je razlival od kovinaste zarje na nebu, temnel in nazadnje nekako polagoma tonil v globini razgrinjajoče se noči in se zlival v eno samo neskončno maso s snegom, s prostorom in se sesedel v spanje in zamišljenost.

Bilo je že precej temno, ko sta končala delo. Oklestila sta tri mogočne smreke.

Tomaž se je sklonil, se iztegnil, zagnal lopato v sneg in rekel rezko:

»Pa sva ji bila le kos, mrcini!« Skrbno se je oblekel. »Marička, pojdi v kočo. Jaz pojdem k Židu, da dobim denarja na delo, saj jutri kaj lahko pripraviva četrtinko. Takoj prinesem kaj jedi. Pojdi, hčerka, in zavij se, ker si se hudo upehala, in tudi mraz pritiska na noč.« Ljubezniivo jo je pobožal po licu ter šel globlje v gozd.

Marička si je ovila glavo s predpasnikom, pobrala lopate in šla počasi po gozdu proti domu. Čutilo se je ne toliko izmučeno, kakor lačno in hudo zaspano. Spočetka je šla brez kakih misli, potem pa se ji je gozd dozdeval tako grozen in mračen, bil je tako čudno črn in votlo bučal v globinah, da jo je obšla nepopisljiva groza. Zdelo se ji je, da ji brezštevilna debla zapirajo pot od vseh strani, da se med njimi od daleč bliskajo rdeče oči in migajo trioglati zobci volkov. Zatisnila je za hip oči, a strah je je bilo čedalje bolj. Pričela je bežati hitreje in da bi si delala pogum, je pela komaj napol živa:

»Ne bojim se volkov, če jih je še to-

liko. — Fantov še krdelo me ne bo skrbelo. — Hu — ha!«

Bala pa se je grozno, revica...

Tomaž je dobil za delo od lesnega pisarja za osem goldinarjev hrane in rubelj v gotovini. Žid je dal rade volje, ker ga je poznal kot poštenjaka, in so lesa živo potrebovali, da ga odpošljejo z železnico.

Drugi dan zgodaj je Baran rekel Marički, naj se praznično obleče, rubelj je zavil v robec in šla sta v cerkev. A župnik ni hotel od njega vzeti za maše in je bil tako ginjen, da mu je velel dati mernik krompirja in nekaj merice kaše.

Tomaž je izpovedal in ležal pred križem — in tako je molil, prosil tako go-

gladu... o sveta!... sveta... sveta!...« je ječal in plakal krvave solze žalosti, prosil in rotil usmiljenja.

Orgle so bučale tiho, slovesno himno, ki se je kakor rožast oblak glasov razlivala nad njegovo glavo in mu prevzemala srce s svetim plašnim trepetom. Duhovnikov glas je imel nekak mavričen blesk in ga navdajal s tako tolažbo in ginjenostjo, da so mu čedalje huje tekale blage solze. Počrnela pozlata oltarjev, glasovi zvonov, globoko vzdihovanje molečih, šepetanje očenašev, dobrotljivi pogledi svetnikov na slikah, mavričasti mrak, padajoč skozi barvasta okna, zlati plameni sveč, nekako balzamični napevi godbe, ki so neprestano vreli s kora — vse to, stopljeno v neko mistično harmonijo neizrekljivo sladko, je Tomka še močneje tlačilo k nogam Vsemogočnega in ga navdajalo z brezmejnimi upanjem, tolažbo in vero — tako da proti koncu maše ni mogel več zbrati misli, ampak je samo vzdihoval, poljuboval tla, plakal.

Šel je iz cerkve s podvojeno vero in veseljem do dela.

»Marička!« je rekel na pol pota, ko sta se vračala domov, ter malo obstal, kajti deklica je šla za njim. »Marička, zdi se mi, da se nas usmili mili Jezus, kajti, ka-

kor so nekoč povedali gospod župnik: lilij, ptičkov in drugih tudi najmanjših stvari ne pozabi, in s človekom bi ne imel usmiljenja mili Jezus, kaj?«

»Seveda Jezus enako skrbi za vse,« je odgovorila resno.

Sedaj se mu je življenje zdelo jasnejše, za nekaj dni je bilo doma vsaj kaj jesti in mraz je bil znatno odnehal, opoldne je nastajala celo mala odmeška. Tomaž je slutil, da se vreme izprevrže, ker se je solnce pričelo skrivati in so grmade sivih, raztresenih oblakov preprezale obzorje. Pričel se je znova vznemirjati.

»Sneg raste, a nič zato. Bog dižne in vse razveje,« je govoril otrokom, idoč v gozd sekati drva. Do večera je postavil četrt, dasi se je smrtno upehal pri tem. Veselo je šel spat, kajti otroci so imeli kaj jesti in sam se je čutil zopet prestavljenega v prejšnje življenje — delal je.

Zjutraj, ko se je prebudil in pogledal ven — se mu je pomračil obraz.

Sneg je padal tako nagosto, da nikamor ni bilo videti, in žvižgane je pihal veter. Pričelo je mestiti in na delo v gozdu ni bilo niti misliti.

In ko se je sneg pričel usipati, ko so vihre v divjih vrtincih plesale po polju, meteži zatemnovali svet, je bilo nazadnje težko iti iz koč.

Pravzaprav ni bilo niti dan niti noč, samo nekaka mračna, siva orgija viharja se je valila po polju in prostoru ter neprestano s silnimi udarci bila v Baranovo kočo in v gozd, ki se je kar upogibal v tem bojevanju z vihro, a se zopet dvigal nepremagan in strašen, kajti razljutil se je v boju in tako šumel, se tresel, hreščal, vil grozno zategnjeno — da otroci ponoči niso spali in so ptice pobegnile iz njega na polje. Tomaža je bilo skrb za koč, ker je bila nevarnost, da se poruši, zato jo je celo zasul s snegom, tako da bila videti kakor snežen griček.

Živeža je primanjkovalo, za novega ni bilo denarja in tudi ni bilo mogoče iti ponj, tako so bile ceste in polja zasuta

Franc Strojín

iz Dobrave pri Doberniču, pogrešan že od 8. oktobra leta 1914.

Joško Strojín

iz Dobrave pri Doberniču, padel na laškem bojišču 18. febr. 1916.

Janez Strojín

iz Dobrave pri Doberniču, padel na laškem bojišču 2. febr. 1917.

Bratom-junakom časten in blag spomin!

reče, tako se tresel od ihtenja, tako prosjačil usmiljenja, tako bridko ječal v svoji bolesti, žalosti in prošnji, da so ljudje spoštljivo gledali nanj, ki je ležal pred oltarjem.

»Jezus! Devica Marija čenstohovska... usmili se grešnika... Peš pojdem v čenstohov... dan na dan bom molil rožni venec... banderčkov kupim... sveč kupim... usmili se grešnika... O sladka

Razpok laških zračnih torpedov
v višini 1900 metrov.

Gospa... o kraljica... žrtvujem Ti samega sebe z otroki... pomagaj nam... kar koli bom delal, samo da bi ne šel beračit, samo da bi mi otroci ne pomrli

* Čenstohov — sloveča božja pot.

s snegom. Ko so zameti trajali dva dni, so vlaki obstali v snegu in ves promet je zastal popolnoma; ljudje so se bili strahoma poskrili, prepuščajoč mesto prvnam. Šele tretji dan so zameti nekoliko ponehali, toda iz velikanskih zasipov so se kakor iz žrel dvigali prašni oblaki snega.

Tomaž se je oblekel v kožuh, vzela lopato in šel ven. Nadzornik, njegovi pomočniki, inženir, tolpa kmetov, nagnanih iz bližnjih vasi, vse to je vrelo krog vlaka, zasutega v prekopu. Ljudem so bili razdelili žganja in klobas, da bi prej očistili progo.

V belih oblakih snežnega prahu je videl Tomaž stotine človeških obrisov, ki so veselo delali, slišal je glasove razgovorov, smeh, škrtanje lopat — željno je lovil na ušesa te glasove in bil čedalje bolj mračen, kajti zanj ni bilo niti mesta niti dela. Nihče ga ni poklical delat. Stal je na nasipu nekaj ur premrazen, lačen in obupan, dokler ni dočakal paznika, se mu vrgel k nogam ter ga zelo spoštljivo prosil dela.

»Baran vendar ve, da je bilo z okrožnico razglašeno o njem po celi progí, da so ga odslovili zaradi tatvine s pridržkom, da ga ne sprejmo k nobenemu delu na progí. Kaj naj vam svetujem, dragi moj?« . . .

Tomaž ni črhnal besedice, samo žalostno je povsili glavo ter se opotekal proti koči.

»O grdobe! grdobe!« je naenkrat pričel kričati in popadla ga je taka jeza, da je zlomil lopato, in, prišedši v sobo, nabil Maričko, sunil Jožka in kakor nor lomastil po izbi, si ruval lase, a ko vse to ni nič pomagalo in je bil upehan, se je pomiril in zopet čakal.

Od župnika ni bilo nobenega poročila, dnevi so se vleкли strašno počasi in v strašnem gladu. Nekega večera po vesdanskem postu mu je nekaj prišlo na misel.

Otroci so jokali in Jožek je tiho tožil, da ga nekaj boli v prsih in da mu piska v grlu, bil je ves vroč, se prebujal iz spanja, kričal in prosil kruha.

»Ne jokaj, sinko, prinesem vam kaj jedila,« je rekel Baran nakratko. Vzel je vrečo in sekuro ter šel proti gradu.

Bredel je sneg do pasa, vendar je prišel do skednjev, kjer je bil pred kratkim videl pse v boju. Iskal je mrhovine — brskal je z nogami po snegu, potem s toporiščem, a ni našel ničesar. Že je hotel oditi prazen, ko je začul tiho bevskanje za poslopjem — šel je tja.

Nekaj psov je trgalo med sabo ovco in režalo. Razgnal jih je s sekuro. Psi so se umaknili neradi ter kazali zobe nasprotniku.

Tomaž je odbral od te ovce najmanj poškodovane dele, jih djal v vrečo, jo vrgel čez ramo in se napotil proti domu.

Psi so se cvileč vrgli za njim; skakali so mu po vreči, ga pulili za kožuh ter besno pritiskali vanj. Odganjal jih je s sekuro in naglo bežal, a pod snegom je bil nekov rov in padel je vanj. Psi so skočili nanj. Vnel se je kratek boj, v katerem je on zmagal — a s kožuhom, raztrganim na hrbtu, s pregriznjeno roko in ranjenim obrazom.

Dva psa sta se zvijala v bolečinah in s

krvjo močila sneg, drugi so pobegnili, on pa se je s težavo pobral ter počasi odšel proti domu z dobičkom.

»Tu imate hrano,« je rekel Marički ter vrgel vrečo po sobi.

Imeli so res hrano, a Jožek, njega najljubši otrok, je drugi dan po tej jedi hudo zbolel.

Ležal je na postelji rdeč, otekel, ves prepoten in tako slab, da ni mogel dvigniti

revček. Moj Bog! tak močan deček! Spomladi bi bil že za pašo — in tako pripraven je, tako razumen, tako dober, moj Bog!« je ječal Tomaž z jokom.

»Kogar mili Jezus miluje, ga s križi obiskuje! . . . In pa, Tomaž, gospod župnik so mi rekli, naj greš takoj na postajo; načelnik bo tam, pride si ogledat zamete. Pojdi takoj in ne bodi trd, spoštljivo mu objemi noge in poprosi ga. Župnik pridejo

SRBIJA: Prizren.

glave. Tomaž je kar z glavo tolkel ob steno, v smrtnem strahu za edinca, nazadnje pa je šel po zdravila.

Grajski najemnik, ki je naskrivnem prodajal razna zdravila, mu je dal na upanje neke praške, kakor tudi nekaj živil. Praški niso nič pomagali, tretji dan je Jožek že ležal nezavesten in samo nekaj zmešanega govoril v vročici.

Tomaž je kot po zadnjo pomoč tekkel po staro Jagustinko, ki je znala zdraviti; ako ga je kaj bolelo znotraj, ako je bilo

pozneje in mu prigovore, tako so mi rekli.«

»Dečka pa naj tako-le pustim?«

»Le pojdi, jaz bom pazila nanj — kar bo treba, to storim.«

»Dobri ste, mati, da bi tudi moja ne bila boljša.«

»Zakaj bi pač bila zlobna?« . . .

»Druge ženske niso take.«

»Ker druge vidijo samo svoje može, otroke in težave . . . Le pojdi sedaj!«

Tomaž je z odločnostjo odšel na postajo.

SRBIJA: Veles.

treba zagovoriti uroke ali poravnati polomane otroke, je vse to z veliko srečo zdravila ona z blagoslavljanjem, zagovarjanjem ali zelišči.

Takoj je šla z njim ter se kar za glavo prijela, ko je zagledala bolnika.

»Za božjo voljo! Temu more pomagati le Jezus sam!« je zašepetala.

»Poskusite, mati. Ozdravite tega siromacka ljubljeneega.«

»Trebá ga bo premeriti ali pa tudi pokaditi in blagosloviti . . . jaz že vem!«

»Vse poskusite, samo da mi ne umre

Starka je prinesla iz vasi zelišč, siv lonec s pokrovom ter pričela nekaj kuhati v njem. Jožka je slekla do nagega in ga položila na sredo sobe — postlala mu je s šopom gole slame. Ležal je tiho, nič ni dihal, bil je brez zavesti.

Potem je djala v lonec kosček blagoslovljenega voska in ko se je raztopil v obari, je pričela z njim drgniti dečka, ki je nerazumljivo nekaj blebetal.

Deklice so se stisnile v kot k peči in strahoma gledale ceremonijo.

Starka je vodo, ki je bila ostala od

otiranja, razlila v podobi trikota, v čigar sredi je ležal Jožek, in ustopivši se v bližnji kot izbe govorila glasno in slovesno:

»Črnemu kapljico — belemu četrtinko!« Odlila je kapljico v kot, a celim curkom polila sobo. To je ponovila trikrat. Potem je vzela lončeni pokrov, naložila nanj živega oglja, nasula nanj suhih ovčjih bobkov, suhih cvetov, ki se zovejo »stulipisk«, pol venca rosike, posvečene teden po sv. Rešnjem Telesu. Pihnila je devetkrat, da se je vse razplamenilo in se je tenak curek dima dvigal v zrak — potem pa je začela kaditi ležečega ter šepetati zarekajoče besede.

Pokadila je tudi stene; šla je ven in ne zmeneč se za metež, obkrožila kočo trikrat, ne da bi si oddahnila, ter kadila neprestano.

Deček je venomer ležal iztegnjen in nepremičen. Telo je imel pokrito z višnjevimi lisami, oteklo, suho in sveteče se.

Ko ga je bila Jagustinka še enkrat nadrgnila z vodo, ga je zavila v plahto, položila na posteljo in se šele potem zmenila za otroke.

Tomaž je bil medtem že našel nadzornika na postaji, opazil ga je, ko se je šetal z načelnikom po veliki in sila umazani čakalnici tretjega razreda. Vzravnal se je takoj pri vratih kot struna in čakal, ker ni smel stopiti dalje.

»Prosim milosti velemožnega nadzornika«, je rekel Tomaž znova, a nekoliko glasneje, ker je postal nestrpljiv in ga čedalje bolj premočeval strah zaradi Jožka.

»Je li gospod nadzornik dolgo časa bival v Parizu?«

»Petnajst let. Trenutek, vam pravim, razkošen trenutek.«

»Prosim milosti velemožnega nadzornika!« je Tomaž skoro zakričal, kajti misel, da tam Jožek morda umira, ga je navdala s takim strahom, da že ni več vedel, kaj dela.

Ko ga je nadzornik začul, je obstal, si dovršeno nataknil monokel v oko in rekel:

»Ha! kaj pa ti poveš, brate?«

Tomaž mu je padel k nogam ter govoril hlastno in brez zveze:

»Odslovili so me, velemožni nadzornik, spodili so me. Petnajst let sem služil in sem brez službe . . . nečejo me vzeti na delo . . . pet sirot je ostalo brez kruha . . . Prišel sem prosit milosti velemožnega nadzornika . . . beda me je že tako zmagala, da niti sopsti več ne morem . . . Na progi znam vsa dela . . . pošteno sem služil . . .«

»Gospod nadzornik, to je tisti Tomaž Baran, železniški stražnik, odpuščen iz službe, ker je kradel železo na progi.«

»Nisem kradel, vele . . . načel . . . pa so me spodili . . . Nisem vzel, govorim, kakor pri sveti spovedi . . . Spodili se me

»Prišel sem prosit pravice. Gospod načelnik vendar ve, kaj mi je naredil. Gospod načelnik sam . . .«

»Obrekuje! Gospod nadzornik vendar pozna naše ljube ljudi.«

»Ovaduhi nismo bili nikdar in nikoli, pa tudi ne bomo. V oči vam povem, kako je bilo — a petnajstletne zavarovalnine, čeprav brez obresti, ne bom daroval in tudi kavcije ne bom daroval . . .«

»Doslužnine ne dobi, ker je zakon jasen.«

»Zakon je to, kar je pravično, ali pa je pravično, spoditi nedolžnega človeka? pravično, ne dati mu denarja, ki si ga v tolikih letih zaslužil s krvavimi žulji? K sodnji pojdem iskat pravice, ker se mi je zgodila krivica!« je govoril Tomaž čedalje bolj razburjen.

»No, pa naj govori človek s cepcem! Ali ne poznaš navodila?«

»Vem, da so navodilo pisali za sebe, ljudstvu pa drago posojajo pravico. Gollufati, to zna tudi žid ali pa kak drug pes.«

»Molči, cepec! Kaj se širokoustiš in jezikaš?« je kriknil načelnik ošabno.

»Po krivem sem bil obsojen, zato bom tudi govoril!«

»Zločinec si, zanikarnež!«

»Jaz zločinec! — ti lopov grdi, jaz zločinec! — ti zgaga! jaz!« je kričal Tomaž, stiskal pesti ter nevedoč, kaj dela, planil naprej.

»Vratar! vrzi ga skozi vrata, suroveža, in ako ne bo miren, po policijo! Pojdiva, gospod nadzornik!«

Šla sta na peron.

»Jaz ti že polomim rebra, policaj, jaz ti že pokažem, pes stekli, da boš pomnil,« je vpil Tomaž in tak vihar srda mu je prevzel srce in možgane, da so mu potne kaplje stopile na čelo, da se je ves tresel v krčeviti jezi in ga je popadla blazna želja, da bi tekel za načelnikom, ga zgrabil za grlo in tolkel . . . tolkel . . . A hitro se je otresel tega čuvstva, odšel s postaje ter hitel proti domu, kar so ga noge nesle.

V koči je dobil nekaj ljudij in Jožka že v zadnjih izdihljajih. (Konec prih.)

Belgijska artiljerija v ognju.

Onadva pa sta hodila gorindol, tako vtoplejena v razgovor, da nista niti opazila njegovega prihoda. Kadarkoli sta se približala, se je Tomaž vzravnal še bolj pokonci in že odpiral usta, a ko sta se bila naglo okrenila, je bilo vselej že prepozno. Nazadnje se je po dolgem premoru in čakanju na priložnost ojunačil in izpregovoril s stisnjanim in tresočim se glasom:

»Prosim milosti velemožnega nadzornika.«

Načelnik ni slišal, ker je govoril polglasno . . .

»Predvsem se nagibam k parižanstvu, k vladi Pariza nad svetom«, in sladko se je nasmejal ob spominih ter si čedno gladil malo osivelo, senatorsko brado.

reveža . . . in pokojnino so mi vzeli . . . Ostal sem brez vsega.«

»Lahko bi bil poklican na odgovor k sodnji«, je rekel načelnik, malomarno gledaje skozi okno.

»Vidiš, brate, zaslužil si, da bi bil zaprt, ha!« je važno rekel nadzornik.

»Čemu naj bi bil šel v kriminal? Ali sem koga tepel? ali sem kaj ukradel?« je živo vzkliknil Tomaž ter se kar stresel od nagle jeze.

»Iz usmiljenja se je to zatrl, ker ima mnogo otrok.«

»Zaprto nisi bil, ker so imeli usmiljenje s tvojimi otroki, ha! Moral bi biti hvaležen, ha!« je rekel nadzornik počasi in važno.

Po svetu.

Govorice o miru.

Listi poročajo o raznih govoricah o miru. — Predvsem omenjajo, da je papež Benedikt mnenja, da je sedaj že čas dozorel, pričeti s pogajanjmi za mir, zato da je izdelal precej podrobne načrte za tako pripravo. —

Nova ruska vlada je objavila svoja načela, katerih se hoče pri vladanju držati. V državi sami namerava dati ljudstvu vse pravice, ono naj določi obliko vlade, ali kraljestvo ali republika, preosnovi se volilna pravica za vse sloje ljudstva. Vse vere, vsi narodi imajo zanaprej v Rusiji enake pravice. — Na zunaj noče Rusija pridobiti novega ozemlja, le svoje hoče vse ohraniti in Poljakom dati svobodo. Vojsko pa namerava voditi toliko časa, dokler se nasprotniki ne izjavijo, da ne mislijo kaj ozemlja dobiti od Rusije. —

Naša avstrijska vlada je po želji cesarjevi spoznala iz teh besed, da je prišel čas, začeti s pogajanjmi z Rusijo in je to misel tudi svetu naznanila. Avstrijska vlada je posnela iz ruske izjave, da Rusija nima namena, gospodovati tujim narodom, jim jemati njih narodno dediščino

in silovito zasesti tujo zemljo, pač pa da hoče doseči trajen mir na temelju pravice posameznih narodov, da sami odločujejo o svoji usodi. — Naša vlada vsled te izjave misli, da obe državi želita častnega miru, ki zagotavlja vojujočim se strankam obstoj, čast in zmožnost za razvoj. Zato ni sedaj nobene ovire, da bi se ne mogla najti pot do sporazuma, posebno za to ne, ker avstrijski cesar želi sporazumno z vladarji-zavezniki v prihodnje živeti v miru in prijateljstvu z ruskim narodom.

Na podlagi teh objav baje pričenjajo z dogovori o miru.

Odstop nemških ministrov.

Vprašanje o miru je za našo državo in za cel svet sedaj najvažnejše. Zato je naša vlada modro ukrenila, da je treba sedaj vsa preporna notranja vprašanja v državi položiti na stran in skrbeti, da enotna država na zunaj stori vse za dosego častnega miru.

Ker vlada ve, da je to delo za mir polno največje odgovornosti, zato smatra za potrebno, da skliče državni zbor. — Pogajanja za sklicanje državnega zbora je pa vlada vodila že z vsemi zastopniki raznih klubov v državnem zboru, zastopniki nemških klubov so zahtevali kot pogoj, da se gališki poslanci izločijo iz državnega zbora, ker potem imajo Nemci večino v zbornici, da se uvede po § 14 novi poslovnik in da se razglasi nemščina kot državni prometni jezik. Temu so se seveda upirali poslanci vseh nemških klubov. Vlada je sedaj zaradi vnanjih dogodkov, posebno zaradi priprav za sklepanje miru, tega mnenja, da se razen poslovnika vsa ta sporna vprašanja odlože, da sedaj treba vseh narodov v državi, ki bodo sodelovali pri sklepanju miru. Nemci s tem niso zadovoljni, ker se niso spoznili predpogoji za sklicanje državnega zbora in zato sta posebna zastopnika Nemcev v ministrstvu, namreč dr. Bärnreiter in dr. Urban, ponudila vladi svoj odstop.

Vendar bo končno moralo tudi pri Nemcih prevladati mnenje, da je sedaj za obstoj države najvažnejše vprašanje, kako naj se sklene za državo časten mir; zato pa treba, da so vsi narodi v državi med seboj edini, da se pokaže Avstrija močna tudi na zunaj.

Bojišča.

Silni boji, pravijo, da najhujši, kar so jih izbojevali v sedanji svetovni vojski, se bijejo na Francoskem, kjer skušajo Angleži in Francozi na vsak način prodreti nemško oboroženo mejo. Nagrmadili so v ta namen iz vseh delov sveta milijone belih, črnih vojakov; vsa trgovina in svetovna obrt je pripravljala čez zimo topove, puške, strelivo, oklopne motorje, letala in — z vso to strašno silo sedaj v zelo dolgi črti napadajo Angleži in Francozi.

Pri prvih splošnih napadih so imeli precej uspehov, zlasti v bitki pri Arrasu: ujeli so v teh borbah blizu 25.000 Nemcev, upognili so na nekaterih krajih bojno črto za nekaj kilometrov Nemcem v izgubo, vendar se jim ni posrečilo prodreti nemške črte. Listi, tudi ententni, poročajo, da se jim to težko posreči, ker so Nemci prve sunke prekrepko vzdržali. Kanada, Indija, Rusija so tudi zastopane po vo-

jaki v teh bojih, kakor se to razvidi iz ujetnikov, ki pripadajo vsem najraznovrstnejšim narodnostim.

Na drugih bojiščih ni nobenih važnejših dogodkov.

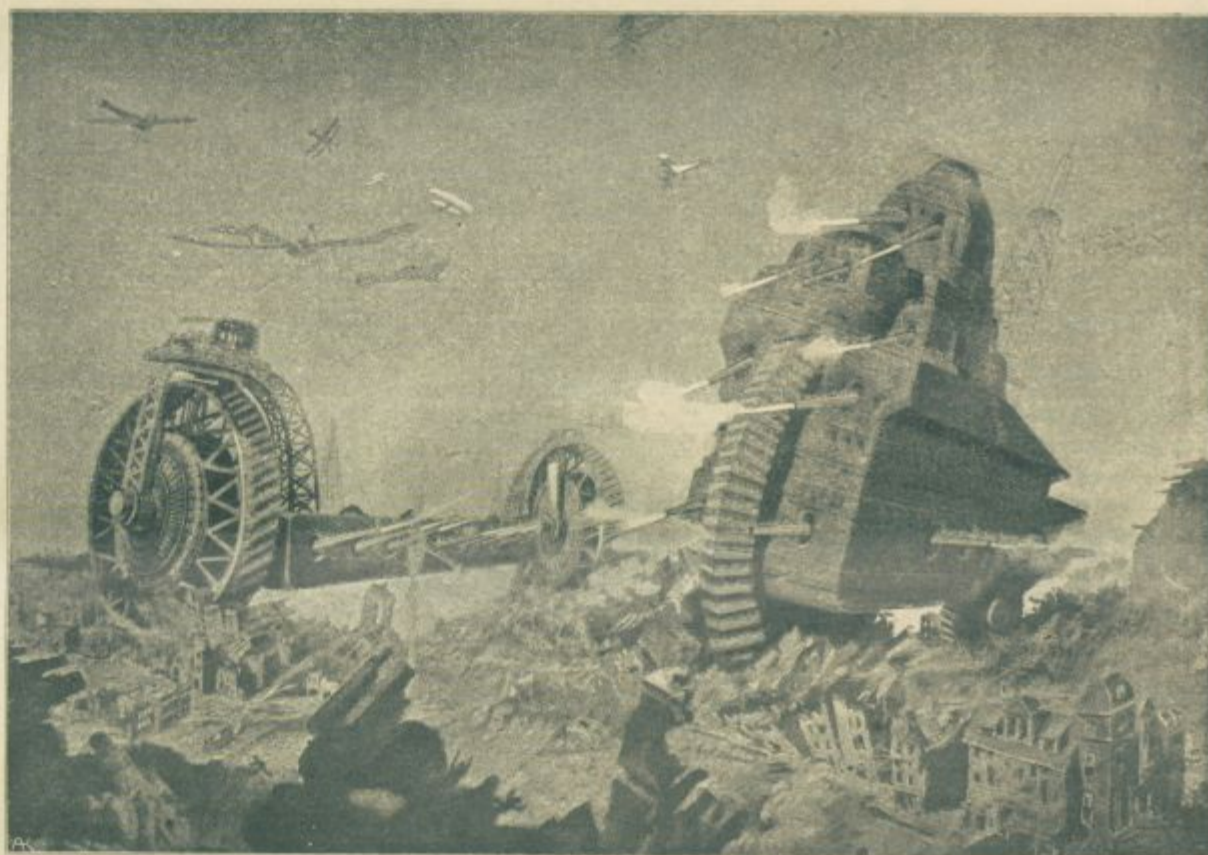
Razno.

Vročinska bolezen in hrana.

Znano je, da ne sme vročnični uživati goste hrane, dokler ni prebolel najhujšega stanja bolezn. Mnogo vročinskih pa umrje vsled opešanja. Zato je med zdravniki že več let živo vprašanje: Kako naj se hrani tak bolnik? Med sedanjo vojsko je postalo to vprašanje še aktualno in je izzvalo mnogo razprav. Dr. Tabora je izvajal v »Münch. med. Woch.« v svo-

retu, kjer leži po več sto pikro bolnih in je treba razdeljevati ob gotovih dneh več kakor 300 porcij jedi v kašnati obliki. Taka hrana da osobju v kuhinji dosti več misli in dela, kakor če je treba pripraviti nekaj sto litrov mleka in sluz. Ni moja stvar, da bi preiskoval, v koliki meri bi bil lahko zadostoval zahtevam te prehrane vsak lazaret, naj bi stal tudi še tako blizu fronte, ne morem si pa predstavljati, da bi bile težave drugod kaj večje, kakor so bile pri nas.

Kar potrebujemo za naš način prehrane in kuhinjske priprave, je povsod z lahkoto na razpolago; mleko, ki se dobi pač najbolj težko, je pa potrebno tudi pri prejšnjem načinu. Vprašanje je tudi predvsem, kateri način prehrane ugaja bolnikom bolj; ako se more ali ne more izpeljati ta način vsled vojnih razmer, to se pač določi ali razreši samo od slučaja do slučaja.

Angleška fantazija: Boj oklopnih križaric na suhem.

jem spisu »Ravnanje z legarjem v vojni«, da je on nasprotnik obile zmešane hrane za vročinske bolnike, kakor jo priporoča deset let sem mnogo znanih avtorjev. Dr. Tabora priporoča 1 do 1½ litra mleka in 1 liter sluzaste juhe na dan, in to razdeljeno na 9 do 10 obrokov. Ko zapusti bolnika vročina, naj dobiva poleg tega še 5 do 10 suhorjev in šele štirinajst dni zatem zmešano hrano, a mesa ne sme še dobiti. Temu nasproti meni štabni zdravnik dr. Rohner, ki se nahaja na bojišču in je nabral toliko dokazilne snovi, da mu gre pač beseda, sledeče: Ko sem nastopil službo v lazaretu kužnih bolezn, katerega vodstvo sem prevzel, sem uvedel takoj prve tedne namesto dotlej navadne mlečno-sluznate hrane hrano, ki je obilna, kašnato-redka in zmešana. Izprva sem jo uvedel le na posameznih, pozneje na vseh postajah. Imeli smo pri nas torej prednost, da smo preizkušali lahko lakotni in nasitni način prehranjevanja vročinskih in da smo tako lahko spoznali dobre kakor slabe strani teh načinov. Sklep je bil ta, da smo se držali s polnim prepričanjem zmešane hrane.

Nekaj je sicer res, a to nekaj se ne tiče bolezn, ampak dela, ki ga povzroča način prehranjevanja z zmešano hrano. Težko je praktično izpeljevanje te prehrane v kužnem laza-

Na vsakega bolnika štejemo:

4 porcije = 2 litra mleka. V mleko se za-kuha po potrebi ali želji kakao, sluz, gustin, ovsena moka, higijama in podobno. — 3 jajca. — 1 porcija = 100 gramov suhorja. — 1 porcija = 35 gramov surovega masla. — 1 porcija nastrganega mesa (= 150 gramov čistega nastržka).

1 porcija krompirjeve kaše (= 600 gramov surovega krompirja + 0'1 litra mleka + 0'015 gramov surovega masla).

1 porcija = približno 120 gramov zmučkane zelenjave (korenja, cvetnega zelja, pozneje špinacije).

Pri bolnikih, kjer vpraša potreba, 1 porcija zmučkanih kuhanih jabolok. — 1 porcija = 0'3 litra čaja. — 1 porcija 35 gramov sladkorja. — 1 limona.

Poleg tega dobi bolnik po potrebi, to je, po zdravniškem naročilu tudi konjaka, rdečega ali drugega vina. Takoj ko je minila nevarnost vročnice, dobi še na dan porcijo riža na mleku in 1—3 stare zemlje.

Če odštejemo nazadnje navedene priboljške, vsebuje dnevna porcija približno 3500 kalorij in približno 500 gramov beljakovin. Se-stre so imele poleg tega pravico, da so dajale bolnikom po njih potrebi in zmožnosti uživa-

Črtež k sporu z Ameriko: // Zedinjene države, ■ Nemčija.

nja, več ali manj, seveda v strogo določenih mejah.

Tako hrano so dobivali naši bolniki od prvega dne svojega obolenja do četrtega tedna po prenehanju vročice. Le ako je imel kdo bolj hudo letanje, kar se je zgodilo le bolj poredkoma, smo v takem slučaju zamenjali, kar je bilo treba črtati zelenjave, mesa, masla in krompirja, z redilnimi snovmi, kakor nutroso, plasmonom, higimo in podobnim. Ta oblika redke hrane pa je prišla tem manj na vrsto, čim bolj je rastla naša izkušnost.

Jasno je, da ima ta način prehrane svoje veliko dobro, ker okrepi odporno silo telesa pri dolgi in težki okužitvi. Naši bolniki niso oslabei vsled vročinskih napadov in niso dobili slabe kože. Kdor ni bil posebno težko obolel, je izgubil samo pol, večinoma 2 kg telesne teže, a tudi oni, ki so bili prav hudo bolni, so si opomogli jako hitro, ko so bili prišli v okrevališče. Da se vzdrži bolnik z močno hrano pri močeh, je važno glede bolezni, ki izvirajo iz opešanja srca. Zvečenje suhorja in uživanje gostih jedi je velikega pomena za usta in grlo, ki se ocedijo takim potom sluzi, ki se navleče v bolezni.

In slabe strani naše prehrane? — Predvsem naj poudarim, kar pravijo tudi drugi avtorji, da ni vzroka, vsled katerega naj bi dražila mehka kašната hrana bolno črevo kaj bolj kakor mlečna. Mi nismo mogli dognati, da bi bili že omenjeni redki slučajji letanja pri naših bolnikih v zvezi z našim načinom prehrane. Tudi meteorizem se je pojavil redkeje kakor pri mlečnoslužnati hrani, krvavenje čreves je bilo jako redko, v vsej svoji praksi sem imel en sam smrtni slučaj.

Kar se pa tiče povišane vročine, ki se drži vsled mesne hrane okrevajočega še dolgo, bi jaz rad vedel, v kolikih slučajjih jo je dognal Tabora. Da bi vplivalo ravno meso ali beljakovina na povišanje, se vendar ne da dokazati. Moram priznati, da sem zasledil na števnih nekaj nekoliko povišano toploto, kadar je prešel bolnik od prejšnje sluznato-mlečne hrane h kašnati in kadar je prešel bolnik k II. obliki. Pojasnil za to nimam, posebno ker ni bilo takih povišanj pri bolnikih, katere sem opazoval sam. Ne mislim, da bi pomenilo tako povišanja toplote, da se vrača bolezen. Hotel

sem se pa prepričati, če je mogoče, da bi povzročila močna hrana novi napad bolezni (recidivnost) in sem primerjal število recidivov, ki so uživali mlečno hrano s številom onih, ki so uživali gosto. Začudil sem se uspehu štetja: Recidivih v gorenjem pomenu besede je bilo od z mlekom hranjenih 31'4 in od drugih samo 26'7. Jaz bi torej sklepal, da je tudi v vojski mogoče prehraniti legarjeve bolnike z močno kašnato hrano in da je treba uvesti ta način po lazaretih, ker nudi državi in bolnikom velike koristi, ne da bi se bilo batil kake škode.

Star vojak dostavlja tu par besed. Bil je v Pulju, ko so še pili slabo vodo iz dotokov ali kapnic in je bil legar navadni gost v mestu. Zdravniki so se držali stroge dijete. Preboleli vojaki so prosili, da bi jim dali jesti, a niso dobili. Umirali so. Naš vojak je čutil tudi glad in videl je, kako so jih odnašali iz sobe. Imel je zlato uro in prstane. Dal je strežniku in mu rekel: »Prinesi mi jesti, naj stane kolikor koli.« In strežnik je prinašal mesa, vina in kruha. Vojak se je okrepil in bil kmalu do zdrav izpuščen. Zdravnik se je nasmehnil odhajajočemu: »Vas smo pa lepo spravili vun.« Vojak mu je pa odvrnil: »Da si nisem sam pomagal, bi bil že umrl gladu.« Povedal je, kako se je podložil. Mogoče, da je več takih slučajev, da si je kdo opomogel, ker je dobil hrano,

ko jo je ravno potrebovalo telo, gotovo pa je tudi, da je umrl marsikateri okrevajoči, ker si je zabasal razboljena čreva z grobo hrano. Slučaj od slučajja je pač silno različen.

Zmes.

Neprijazno. Pesnik: Gospod, ali ste se kaj od srca smejali, ko ste brali moje dovtype v mojem najnovjšem veselem igrokazu? — Gospod: O že pred dvajsetimi leti!

Njegova mati čebulja, njegov oče česen, on pa sladak kakor roža.

Hišni gospodar je gost služabnikov.

Slaba hrana, napol kuhane jedi in hitro uživanje ima kot posledico motenje prebave. To se odpravi s Fellerjevimi želodec okrepujočimi rabarbarskimi kroglicami z zn. »Elza-kroglice«. So prijetno, popolnoma neškodljivo prebavno sredstvo, okrepečajo želodec in odvajajo milo ter nimajo nobenega škodljivega postranskega učinka. — 6 škatlic stane franko 5 kron 57 vinarjev, 12 škatlic franko 10 K 07 v., edino pristne pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 331 (Hrvatska). Zamore se obenem naročiti Fellerjev bolečine odpravljajoči rastlinski esenčni fluid z zn. »Elza-fluide«, 12 steklenic franko stane 7 K 32 vin. (fb)

Srbečica, hraste, garje, pege

so bolezni, ki zahtevajo največje opraznosti. Najbolj zanesljivo in izdatno sredstvo proti njim je

„PARATOL“-MAZILO

ono ne ogrdi in je brez vonja, zato ga lahko uporabljamo tudi podnevi. Veliki lonček K 3.—, dva velika lončka K 5.50. — Paratol-prašek varuje občutljivo kožo. Ena škatla K 2.50. Oboje se naroča proti povzetju za naprej vposlani znesek pri: **PARATOL-WERKE v Budimpešti VI-26, Eötvös-u. 28.**

Fellerjev dobrodejni, oživljajoči rastlinski esenčni fluid z zn.

„ELSA-FLUID“
odstrani bolečine v udih.

12 steklenic franko 7 kron 32 vin. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 331 (Hrvatska). Nad 100.000 zahvalnih pisem in zdrav. priporočil.

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani. Odgovorni urednik Josip Klovar.

100 litrov zdrave domače pijače

osvežujoče, dobre in zejo gaseče, si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomarančnik, dišeča perla, višnjevec. Skaziti se ne more. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča, namesto ruma in žganja. — Snovi z natančnim navodilom stanejo K 12.— franko po povzetju. Naslov za naročila: **JAN GROLICH, droger, Engel, BRNO št. 365 (Moravsko).**

Framydol

je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, svede in sive lase in brado trajno temno pobarva. 1 steklenica s poštnino vred K 2.70.

Rydyol

je rožnata voda, ki živo pobarva blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 2.45 (za povzetje 55 vln.) **JAN GROLICH, drogerija „Engel“, BRNO št. 365 (Moravsko).**

Dijamanti za rezanje stekla.

Od diamantov za rezanje stekla mi je zazdal mogoče le št. 4 za K 11.70 in št. 5, „K 16“ — poslati ker je dobava diamantov omejena in so surovine jako težko in le za silno visoke cene dobili. — Povzetje stane 85 vin. Za realnost in solidnost blaga se jamči.

JAN GROLICH, drogerija „Engel“, Brno št. 365 (Moravsko).

500 K v zlatu — Če krema Grolich ne odstrani z zraven spadajočim milom vse solčne pege, maroge, solčne opekline, ogrce, obrazno rdečico itd. in ne obrani kožo mlad. svežo in nežno. Cena K 5.75 s poštn. vred, 3 porcije K 16.—, 6 porcij K 30.70. Vse brez nadaljnjih stroškov. **Jan GROLICH, drog. „Engel“, Brno 365 (Morav.)**